

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 20/537

Klageadgang: Nei

HØRINGSBREV - NY MIDLERTIDIG FORSKRIFT MERKUR-PROGRAMMET

Saksbehandler: Eli-Anne Hauknes

Arkiv: UNARK12-15/243

Saksnr.: Utvalg

Møtedato

24/20 Formannskapet

23.04.2020

Bakgrunn:

KMD har sendt til høring en ny midlertidig forskrift for Merkurprogrammet. Bakgrunnen for den nye forskriften er å kompensere dagligvarebutikker som er med i Merkurprogrammet, for tapt inntekt som en følge av tiltak mot koronaepidemien. I høringsbrevet presiseres det at: *Mange Merkurbutikker er avhengige av omsetning fra hytteeiere og andre tilreisende for å kunne opprettholde sin drift. Tilskuddene skal medvirke til at butikkene overlever på lengre sikt, slik at innbyggere i distriktene er sikret tilgang til en dagligvarebutikk i nærheten også etter at koronasituasjonen er over.*

Forslaget til endring skisserer følgende begrensinger:

- Når det gjelder hvem som kan få tilskudd, jf § 2, følger utkastet til midlertidig forskrift i hovedsak tildelingsreglene for investeringsstøtten i Merkurprogrammet. En forskjell er at avstandsgrensen er satt til 5 km i stedet for 10 km til nærmeste alternative innkjøpssted
- Tilskuddene blir gitt som en andel av dokumentert omsetningssvikt som følger av hytteforbudet eller reiserestriksjoner som følge av koronasituasjonen, jf § 3
- I utregningen av størrelsen på tilskuddene i utkast til forskrift er det lagt vekt på å prioritere de minste og mest sårbare Merkurbutikkene (det foreslås 2 trinn: Mest til butikker med 8 mill kroner i dagligvareomsetning, mindre til butikkene med inntil 13 mill kroner i dagligvareomsetning.
- Det er satt et maksbeløp på 500 000 kr i støtte per butikk per søknadsperiode, jf § 4.
- butikkene kan ikke motta støtte for samme periode både fra den generelle statlige kompensasjonsordningen ("kontantstøtten") og fra den midlertidige Merkurordningen.

Frist for høring er den 27.04, da endringene er tiltenkt å tre i kraft den 1.mai 2020. Det har ikke vært mulig å få forlenget fristen med 2 dager, til den 29.04. Saken kan sendes inn som høring innen fristen, mens vedtaket oversendes etter behandling i formannskapet.

Vurdering:

Det er svært positivt at det legges opp til en kompensasjonsordning for dagligvarebutikker. I høringsbrevet presiseres det at mange Merkurbutikker er avhengig av omsetning fra hytteeiere og andre tilreisende for å kunne opprettholde sin drift. Dette er nok tilfelle for de fleste butikker i Lurøy. Lurøy sin desentraliserte struktur gjør det vanskelig å konkurrere om kunder, og det store antall fritidshuseiere og andre tilreisende til kommunen i sesong vår/sommer legger fundamentet for at butikkene kan ha drift resten av året. En tapt vår- og sommersesong kan være tilstrekkelig for at nærbutikker må stenge.

Om forslag til forskrift:

- § 1 Føremål, vurderes som hensiktsmessig.
- § 2, Kven som kan få tilskot.
Punkt c tar for seg avstand mellom dagligvarebutikker. Punktet har ingen betydning for butikkene i Lurøy, da det ikke er butikker med omsetning under 8 millioner som ligger nærmere hverandre enn 5 km. Likevel bør det påpekes at butikker under 8 millioner vurderes som så små og marginale at det er vanskelig å se hensikten med å ha et avstandskrav. Det foreslås derfor fjernet.
Siste setning: *Tilskota er mellombels og gjeld for mars og april 2020 og månedene etter inntil løyvinga er brukt opp eller verknadane av tiltaka mot covid-19 er reduserte.* Deler av setningen, at ordningen kun skal gjelde til midlene er brukt opp, vurderes som lite hensiktsmessig. Det kan ikke være slik at en butikk som opplever en stor omsetningssvikt pga. myndighetenes begrensing i reising, ikke skal kunne be om kompensasjon fordi myndighetene ikke har avsatt tilstrekkelig midler. Vi vet ikke hvordan omsetningen i vår/sommer vil bli. Hva om sommeren påfører små butikker et stort tap, samtidig som at alle midlene allerede er disponert? Setningen foreslås derfor endret slik: *Tilskota er mellombels og gjeld for mars og april 2020 og månedene etter inntil verknadane av tiltaka mot covid-19 er reduserte.*
- § 3 Utrekninga av størrelsen på tilskota.
Totrinnene som benyttes vurderes som hensiktsmessig, det gjør også kravet om en reduksjon i omsetningen på minimum 25 prosent, ift året før. Utfordringen med tiltaket ligger i begrensingen på kompensasjonen som foreslås. Dersom det kun gis en kompensasjon på 40 % av omsetningssvikten, vil egenandelen for butikker være på 60 %. Drift av butikker i distriktet er marginal. Tap i størrelsesorden 60 %, i en inntjeningsfase som bidrar til årlig drift, er svært høyt. I tillegg til tapet i omsetning vil butikkene påføres tap med utgåtte varer, siden varene var innkjøpt for en tid som handelen var vurdert til å være som i 2019. Siden butikkene er uforskyldt i situasjonen vurderes det som bedre at prosentsatsen for butikker med en årsomsetning på under 8 millioner, er 80 %. For butikker med en omsetning mellom 8 og 13 millioner bør støtteprosenten være 50 %, da disse butikkene har en bedre forutsetning for drift enn butikker med lavere omsetning.
- § 4 Støttebeløp og søknadsperiode.
Det vurderes lite hensiktsmessig å operere med en maksimal støttebeløp på 500.000 kr, da begrensingen i omsetningskravet gjør det lite trolig at noen butikker når dette taket. Mer bekymringsfylt er det at det foreslås en minstegrense på kr 5.000 for utbetaling. For de minste butikkene vil dette medføre at de ikke vil kunne motta støtte. Minstekravet bør derfor sløyfes.
Kravet om at butikker ikke kan motta midler fra den generelle kompensasjonsordningen, og samtidig motta midler fra Merkurordningen, vurderes hensiktsmessig.
Funksjonstiden til forskriften vurderes som hensiktsmessig, bortsett fra at det legges opp til at ordningen skal gjelde «inntil midlane er brukte opp», som i § 2. Det foreslås samme forslag til endring.
- § 5 og 6. Punktene og kravene vurderes som hensiktsmessig

Vurdering av sakens påvirkning på folkehelse:

Nærbutikker, og forskrift om kompensasjonstiltak for å kunne opprettholde dem, har stor påvirkning på folkehelsen, ikke minst for bo- og nærmiljøene i kretsene i Lurøy. Butikker i distriktet har nok særlige utfordringer, med et begrenset marked, lav omsetning og en utfordrende økonomi. For oss som bor i distriktene, er det fundamentalt å ha tilgang til en nærbutikk med god kvalitet, med dagligvarer, og som kan tilby mange tilleggstjenester. Butikkene er viktige for bosetting og servicetilbud. Uten nærbutikk er det vanskelig å få folk til å bosette seg utenfor byer og tettsteder. Butikker i distriktet er sårbare, og de har en viktig funksjon som møteplass for bygda. I noen kretser i Lurøy er dette den eneste helårlige møteplassen som er åpen for alle. Å få på plass en forskrift med kompenserende tiltak vil ha stor betydning og innvirkning på folkehelsen til enkeltinnbyggeren, og bedrifter, i Lurøy.

Vedlegg: Høringsbrev med forslag til forskrift

Utskrift til: %%%LM2A

Saksbehandlerens innstilling:

Det anbefales at Formannskapet fatter følgende vedtak:

- Lurøy kommune setter pris på at å få forskrift om Merkurordningen til høring. Merkurordningen benyttes av flere butikker i Lurøy, og den nye forskriften vil bidra til å sikre opprettholdelse av distriktsbutikker
- Lurøy kommune mener det er nødvendig med følgende endring i forskriften:
 - o § 2: Kven som kan få tilskot
 - Punkt c foreslås endret fra: *har ei avstand på minst 5 kilometer til næraste alternative daglegvarebutikk, ligg på ein stad utan fast vegsamband eller er einaste daglegvarebutikk på ei øy*, til: ubunden av avstand til næraste alternative daglegvarebutikk, ligg på ein stad utan fast vegsamband eller er einaste daglegvarebutikk på ei øy
 - Siste setning endres fra: *Tilskota er mellombels og gjeld for mars og april 2020 og månadene etter inntil løyvinga er brukt opp eller verknadane av tiltaka mot covid-19 er reduserte* til: Tilskota er mellombels og gjeld for mars og april 2020 og månadene etter inntil verknadane av tiltaka mot covid-19 er reduserte
 - o § 3 Utrekninga av størrelsen på tilskota.
 - For søkere med en årsomsetning på 8 millioner eller mindre, må kompensasjonen endres fra forslag om 40 %, til 80 %
 - For søkere med en årsomsetning på mellom 8 og 13 millioner må kompensasjonen økes fra forslag om 25 %, til 50 %
 - o § 4 Støttebeløp og søknadsperiode.
 - Minstegrensen for å få utbetalt kompensasjon må fjernes.
 - Funksjonstiden til forskriften «inntil midlane er brukte opp» må fjernes, slik som i § 2

Lurøy, 23.04.2020

Eli-Anne Hauknes, næringsleder

Rådmannens innstilling:

Det anbefales at Formannskapet fatter følgende vedtak:

- Lurøy kommune setter pris på at å få forskrift om Merkurordningen til høring. Merkurordningen benyttes av flere butikker i Lurøy, og den nye forskriften vil bidra til å sikre opprettholdelse av distriktsbutikker
- Lurøy kommune mener det er nødvendig med følgende endring i forskriften:
 - § 2: Kven som kan få tilskot
 - Punkt c foreslås endret fra: *har ei avstand på minst 5 kilometer til næraste alternative daglegvarebutikk, ligg på ein stad utan fast vegsamband eller er einaste daglegvarebutikk på ei øy*, til: *ubunden av avstand til næraste alternative daglegvarebutikk, ligg på ein stad utan fast vegsamband eller er einaste daglegvarebutikk på ei øy*
 - Siste setning endres fra: *Tilskota er mellombels og gjeld for mars og april 2020 og månadene etter inntil løyvinga er brukt opp eller verknadane av tiltaka mot covid-19 er reduserte* til: *Tilskota er mellombels og gjeld for mars og april 2020 og månadene etter inntil verknadane av tiltaka mot covid-19 er reduserte*
 - § 3 Utrekninga av størrelsen på tilskota.
 - For søkere med en årsomsetning på 8 millioner eller mindre, må kompensasjonen endres fra forslag om 40 %, til 80 %
 - For søkere med en årsomsetning på mellom 8 og 13 millioner må kompensasjonen økes fra forslag om 25 %, til 50 %
 - § 4 Støttebeløp og søknadsperiode.
 - Minstegrensen for å få utbetalt kompensasjon må fjernes.
 - Funksjonstiden til forskriften «inntil midlane er brukte opp» må fjernes, slik som i § 2

Lurøy, 23.04.2020

Karl-Anton Swensen, rådmann

Behandling/vedtak i Formannskapet den 23.04.2020 sak 24/20**Behandling:**

Odd Even Pedersen og Håkon Lund ba om å få vurdert sin habilitet. De ble erklært habile.

Enstemmig vedtak:

- Lurøy kommune setter pris på at å få forskrift om Merkurordningen til høring. Merkurordningen benyttes av flere butikker i Lurøy, og den nye forskriften vil bidra til å sikre opprettholdelse av distriktsbutikker
- Lurøy kommune mener det er nødvendig med følgende endring i forskriften:
 - § 2: Kven som kan få tilskot
 - Punkt c foreslås endret fra: *har ei avstand på minst 5 kilometer til næraste alternative daglegvarebutikk, ligg på ein stad utan fast vegsamband eller er einaste daglegvarebutikk på ei øy, til: ubunden/uavhenging av avstand til næraste alternative daglegvarebutikk, ligg på ein stad utan fast vegsamband eller er einaste daglegvarebutikk på ei øy*
 - Siste setning endres fra: *Tilskota er mellombels og gjeld for mars og april 2020 og månadene etter inntil løyvinga er brukt opp eller verknadane av tiltaka mot covid-19 er reduserte* til: *Tilskota er mellombels og gjeld for mars og april 2020 og månadene etter inntil verknadane av tiltaka mot covid-19 er reduserte*
 - § 3 Utrekninga av størrelsen på tilskota.
 - For søkere med en årsomsetning på 8 millioner eller mindre, må kompensasjonen endres fra forslag om 40 %, til 80 %
 - For søkere med en årsomsetning på mellom 8 og 13 millioner må kompensasjonen økes fra forslag om 25 %, til 50 %
 - § 4 Støttebeløp og søknadsperiode.
 - Minstegrensen for å få utbetalt kompensasjon må fjernes.
 - Funksjonstiden til forskriften «inntil midlane er brukte opp» må fjernes, slik som i § 2